

ความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยกับแหล่งงาน: กรณีศึกษา กระทรวงสาธารณสุข จังหวัดนนทบุรี

Relationships between Housing and Workplace: A Case Study of the Ministry of Public Health, Nonthaburi

รับบทความ	09/05/2020
แก้ไขบทความ	11/06/2020
ยอมรับบทความ	16/06/2020

สายธาร นุกเลี้ยง ยูวดี สิริ

ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Saitarn Nuklieng, Yuwadee Siri

Department of Housing, Faculty of Architecture, Chulalongkorn University

st.saitarn@gmail.com, zooaey@gmail.com

บทคัดย่อ

กระทรวงสาธารณสุข นนทบุรี เป็นหน่วยงานราชการที่มีขนาดใหญ่ ประกอบด้วย หน่วยงานสาธารณสุข โรงพยาบาล และหน่วยงานราชการอื่น ทำให้พื้นที่ที่มีความหนาแน่นของผู้คนเป็นจำนวนมาก และมีถนนล้อมรอบอยู่ทั้ง 4 ด้าน การเดินทางเข้าสู่พื้นที่จึงมีหลากหลายวิธี รวมทั้งรูปแบบและราคาของที่อยู่อาศัย และยังมีสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ที่มีความแตกต่างกันดังกล่าว จึงมีความสนใจในวิธีการเลือกที่อยู่อาศัยหรือการเดินทางเข้าสู่ที่ทำงาน จึงนำมาซึ่งวัตถุประสงค์ ของการศึกษา เพื่อศึกษาลักษณะและที่ตั้งที่อยู่อาศัย พฤติกรรมการเดินทางมาทำงาน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่ อาศัยกับที่ทำงานของผู้ที่ทำงานในพื้นที่กระทรวงสาธารณสุข โดยใช้วิธีการแจกแบบสอบถาม จำนวน 367 ชุด เป็นเครื่องมือ การเก็บข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 25 - 29 ปี สถานภาพโสด ร้อยละ 37.7 สังกัด ในสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ตำแหน่งกลุ่มบริหารทั่วไป และมีอายุงาน 1 - 3 ปี ระดับเงินเดือน 18,001 - 21,000 บาท อาศัยอยู่ในจังหวัดนนทบุรี เป็นบ้านเดี่ยว/บ้านแฝด การถือครองกรรมสิทธิ์ เป็นการเช่าที่อยู่อาศัย ภาระค่าใช้จ่ายด้านที่ อยู่อาศัยจึงเป็นค่าเช่ามากกว่าค่าซื้อที่อยู่อาศัย โดยมีระดับราคาค่าเช่า 2,501 - 3,000 บาท/เดือน มีผู้ร่วมพักอาศัย จำนวน 2 คน ส่วนใหญ่พักอาศัยกับบิดา - มารดา เหตุผลในการเลือกที่ตั้งที่อยู่อาศัยของทุกระดับรายได้ คือการเดินทางสะดวก เดินทาง ไปทำงานโดยใช้รถยนต์ส่วนตัว ไม่มีผู้ร่วมเดินทาง ใช้ระยะเวลาเดินทาง 16 - 30 นาที เหตุผลในการเลือกวิธีการเดินทาง คือ ความสะดวก มีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง 21 - 50 บาท/วัน และวิธีการเดินทางที่มีค่าใช้จ่ายสูงที่สุด ในการเดินทางไปทำงานของ ผู้ที่ไม่มีรถส่วนตัว กว่าครึ่งมีความคิดเห็นว่าการโดยสารรถแท็กซี่ มีค่าใช้จ่ายสูงที่สุดในการเดินทางไปทำงาน

ผลการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยและที่ทำงาน สรุปได้ว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยการเดินทาง มีความสัมพันธ์กับการเลือกที่ตั้งที่อยู่อาศัย โดยทุกกลุ่มระดับรายได้อาศัยอยู่ในระยะ 10 กิโลเมตรจากที่ทำงาน แต่กลุ่มระดับ รายได้ต่ำกว่า 15,000 - 21,000 บาท จะเลือกอยู่ในทำเลที่ใกล้ที่ทำงานมากกว่ากลุ่มอื่น โดยทุกกลุ่มจะเลือกที่ตั้งที่อยู่อาศัย จากที่อยู่อาศัยที่สามารถเดินทางไปทำงานได้สะดวก ความสะดวกนี้ ไม่ได้หมายถึงความคล่องตัวและระยะทางเท่านั้น แต่ รวมถึงค่าใช้จ่ายและระยะเวลาที่เสียไป และด้วยบริบทพื้นที่ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อม ทำให้กลุ่มตัวอย่างเลือกที่จะอยู่ อาศัยใกล้ที่ทำงานเพื่อลดค่าใช้จ่ายการอยู่อาศัยและการเดินทาง มากกว่าการเสียเวลาในการเดินทาง

คำสำคัญ: รูปแบบที่อยู่อาศัย ความสะดวก วิธีการเดินทาง ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เวลา

Abstract

The Ministry of Public Health, Nonthaburi, is a large government agency. The area is about 400 Rais, consisting of 10 public health agencies, hospitals and other government agencies. Due to the fact that the land plot is large, there are many accessible ways to the place. There are also a variety of housing types with different price levels around the area. In addition, there are utilities and facilities that provide the people with convenience; therefore, this area is interesting. The researcher is interested in studying the people who work in the Ministry of Public Health, How do they choose housing locations and travel to such a workplace? The objective of this research is to study the characteristics and locations of residences. Traveling behavior for work including study the relationship between housing and workplace. The collection of a sampling unit is 367 samples. The questionnaire is used as a tool in this research.

The results showed that most of the people who work in the Ministry of Public Health area are females. They are between 25-29 years old, single; 37.7% and work for the Food and Drug Administration. Most of the samples work in the team of management and have 1-3 years of experience. The salary ranges between 18,001-21,000 Baht per month. Most of them live in Nonthaburi. Type of Houses are single houses or twin houses. However, the ownership is rental housing. The cost of housing is rent rather than purchase house and the rental prices is 2,501-3,000 Baht per month. They live with 2 people who are generally their parents. The main reason for all income groups in choosing their housing is convenient transportation. It takes 16-30 minutes commuting to work by private cars and no traveling companions. Another reason is that it's not only convenient but also cheaper as the travel only costs 21-50 Baht per day. Opinions of the participants about the most expensive way to travel to work were gathered and half of them suppose that taking a taxi is most costly compared to other modes of transportation.

In terms of the relationships between housing and workplace, economic factors and travel factors correlated with the selection of housing location. Thus, all income groups have traveled 10 kilometers from the workplace. Meanwhile, low income employees who have salaries of 15,000-21,000 Baht is the group closest to the workplace. They choose a housing location that is convenient for commuting to work. This convenience considers the traffic and distance only and at the same time the cost and the time wasted. Practically, the area comes with complete facilities, so they choose to live close to work and to reduce the costs of housing and transportation more than wasting time traveling.

keywords: *Type of houses, Convenient, Transportation, Travel cost, Time*

บทนำ

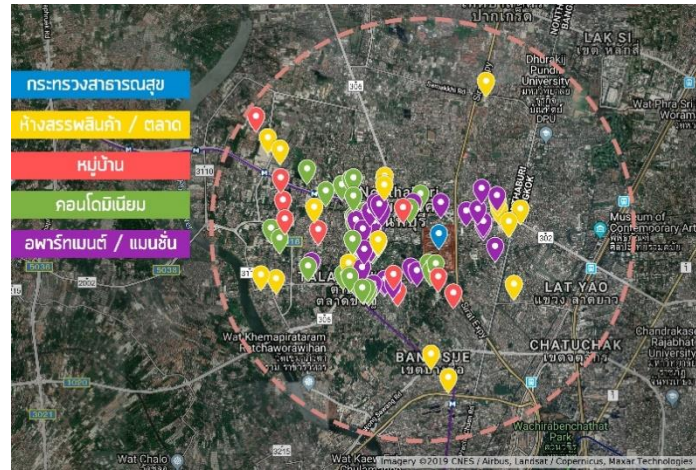
กระทรวงสาธารณสุข (The Ministry of Public Health) เดิมตั้งอยู่ที่วังเทเวศร์ ต่อมาเมื่อมีการขยายตัวของหน่วยงานและการเพิ่มขึ้นของจำนวนบุคลากร ทำให้เกิดปัญหาความแออัดขึ้นในพื้นที่ ทั้งในด้านสถานที่ และการจราจร ประกอบกับธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่เดียวกันทางทิศใต้ ต้องการขยายพื้นที่ จึงได้มีการเจรจาแลกพื้นที่กัน โดยธนาคารแห่งประเทศไทยได้ซื้อที่ดิน 400 ไร่ ในจังหวัดนนทบุรีพร้อมทั้งสร้างอาคารให้ ปัจจุบันกระทรวงสาธารณสุข ตั้งอยู่ที่ถนนติวานนท์ ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วยหน่วยงานสำคัญทางด้านการสาธารณสุข ทั้งหมด 10 หน่วยงาน ทั้งนี้ยังมีหน่วยงานราชการอื่น และมีโรงพยาบาลตั้งอยู่ภายในพื้นที่อีก 2 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลศรีธัญญา และ โรงพยาบาลบาราศนราดรุ

ภาพ 1 แสดงแผนที่การเดินทางเข้าสู่กระทรวงสาธารณสุข นนทบุรี (ซ้าย) แสดงแผนที่การเดินทางเข้าสู่กระทรวงฯโดยขนส่งสาธารณะและจุดจอดรถขนส่งสาธารณะ (ขวา)

การเดินทางเข้าถึงพื้นที่กระทรวงฯ มีหลากหลายรูปแบบ ดังนี้ 1.) การเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว ด้วยถนนหลัก 4 เส้นทางคือ ทิศเหนือ จากฝั่งถนนงามวงศ์วาน เข้าทางประตู 3 ทิศตะวันตก จากฝั่งถนนติวานนท์ เข้าทางประตู 1 - 2 ทิศใต้ จากฝั่งถนนกรุงเทพ - นนทบุรี เข้าทางประตู 4 - 5 และจากทางด่วน ใช้ทางพิเศษศรีรัช เข้าทางประตู 3 - 4 2.) การเดินทางด้วยขนส่งสาธารณะ อาทิเช่น รถไฟฟ้า เดินทางโดยรถไฟฟ้าสายสีม่วงช่วงเตาปูน - บางใหญ่ (รถไฟฟ้ามหานครสายฉลองรัชธรรม) ลงสถานีที่ PPL 12 กระทรวงสาธารณสุข จากสถานีบางใหญ่มุ่งหน้าเตาปูน สถานีตั้งอยู่ฝั่งถนนติวานนท์ ใช้ทางออกที่ 2 หน้ากระทรวงสาธารณสุข 3.) การเดินทางโดยรถประจำทาง รถสองแถว รถรับจ้างอื่น ๆ และ 4.) รถตู้สวัสดิการรับ - ส่งภายในกระทรวงฯ - สถานีรถไฟฟ้า MRT

จากการสำรวจข้อมูลภาคสนามยังพบว่า พื้นที่โดยรอบกระทรวงสาธารณสุขมีที่อยู่อาศัยค่อนข้างหนาแน่น หลายรูปแบบ และหลายระดับราคา ในโครงการหมู่บ้าน ระดับราคาตั้งแต่ 1.3 ล้าน - 15 ล้าน โครงการคอนโดมิเนียม ระดับราคา 1.2 ล้าน - 3.4 ล้านบาท ที่พบมากที่สุดคือ อะพาร์ตเมนต์ แมนชั่น หรือหอพัก โดยมีค่าเช่าตั้งแต่ 2,000 - 4,800 บาท และหากเป็นคอนโดมิเนียมปล่อยเช่า มีค่าเช่าอยู่ที่ 6,500 - 10,000 บาท นอกจากนั้นยังมีสถานที่อำนวยความสะดวกต่าง ๆ อยู่โดยรอบ เช่น บิ๊กซีติวานนท์ เดอะมอลล์งามวงศ์วาน บิ๊กซีซูเปอร์เซ็นเตอร์ สาขาวงศ์สว่าง และตลาดทำนายนนท์ เป็นต้น ในแต่ละวันพื้นที่นี้จึงมีความหนาแน่นของผู้คน ทั้งผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ผู้ที่เดินทางมาทำงาน ผู้ที่มาติดต่อราชการ รวมไปถึงผู้ที่มารักษาพยาบาล

ภาพ 2 แสดงโครงการที่อยู่อาศัยและสิ่งอำนวยความสะดวกโดยรอบกรุงเทพมหานครในระยะ 5 กิโลเมตร
ที่มา: ข้อมูล Google Earth Map รวบรวมและปรับปรุงโดยผู้วิจัย (เดือนสิงหาคม 2562)

ความหลากหลายที่เกิดขึ้นในพื้นที่กรุงเทพมหานครดังที่กล่าวมาข้างต้น ทั้งการเดินทางที่มีหลากหลายวิธี ซึ่งแต่ละวิธีเกี่ยวข้องกับ เวลา ระยะทาง และค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกัน หรือความหลากหลายทางรูปแบบที่อยู่อาศัย ที่มีหลากหลายรูปแบบและระดับราคา ทั้งยังมีสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ที่คอยรองรับความสะดวกสบายอยู่โดยรอบพื้นที่ จึงทำให้บริบทของพื้นที่ที่มีความน่าสนใจ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่า ในกลุ่มคนที่ทำงานในกรุงเทพมหานคร นนทบุรี นั้นมีวิธีการเลือกที่อยู่อาศัยหรือการเดินทางอย่างไร มีความสัมพันธ์ระหว่างการเลือกที่อยู่อาศัยและการเดินทางเข้าสู่ที่ทำงานหรือไม่ประการใด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาลักษณะและที่ตั้งที่อยู่อาศัยของผู้ที่ทำงานในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเดินทางมาทำงานของผู้ที่ทำงานในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยและที่ทำงานของผู้ที่ทำงานในกรุงเทพมหานคร

ทบทวนวรรณกรรม

1. แนวความคิดเกี่ยวกับการเลือกที่อยู่อาศัย

Friedmann และ Alonso (1975, p.435) กล่าวว่า การเลือกบริเวณที่อยู่อาศัยในเมืองมีความสัมพันธ์กับราคาที่ดิน กล่าวคือ บริเวณใจกลางเมืองราคาที่ดินจะสูงกว่าบริเวณอื่น ๆ ดังนั้น การสร้างที่อยู่อาศัยในเมือง จึงจำเป็นต้องลงทุนสูง ในขณะที่บริเวณที่ราคาที่ดินจะค่อย ๆ ลดลง ตามระยะทางที่ห่างออกไปจากตัวเมือง ทำให้การลงทุนด้านที่อยู่อาศัยลดลงด้วย แต่ราคาที่ดินยังผันแปรกับค่าขนส่ง คือระยะทางไกล ราคาที่ดินถูกลงก็จริงแต่จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางสูงขึ้น ดังนั้น ผู้ที่มีรายได้สูงย่อมมีโอกาสเลือกที่อยู่อาศัยนอกเมือง ขณะที่ผู้มีรายได้ต่ำต้องอาศัยแออัดในเมือง Alonso ได้กล่าวสรุปว่า การเลือกบริเวณที่อยู่อาศัยควรพิจารณาปัจจัย 3 ประการ คือ 1.) ราคาของที่อยู่อาศัยซึ่งสัมพันธ์กับรายได้ และความสามารถในการจ่ายสำหรับที่อยู่อาศัย 2.) รูปแบบของที่อยู่อาศัยที่ก่อให้เกิดความพอใจแก่ผู้อยู่อาศัย ซึ่งจะสัมพันธ์กับขนาดครอบครัว และสถานภาพ 3.) ที่ตั้งของที่อยู่อาศัยจะสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม และระยะห่างจากที่ทำงาน

Needham (1977, p.103) ให้เหตุผลในการรวมตัวของบริเวณที่พักอาศัย ประกอบไปด้วย 1.) ความสะดวกในการเข้าถึง (accessibility) ผู้อยู่อาศัยต้องการเดินทางไปทำงาน ศึกษา จ้างจ่ายซื้อของ และติดต่อธุรกิจ ผู้อยู่อาศัยจึงพอใจที่จะจับกลุ่มอยู่ 2 บริเวณ ข้างทางเส้นคมนาคม และกระจายอยู่รอบ ๆ ศูนย์กลางธุรกิจ ร้านค้า สถานที่ทำงาน และสถานศึกษานั้น ๆ

2.) การประหยัดจากภายนอก (external economies) การจับกลุ่มของอาคารที่พักอาศัย จะทำให้ประหยัดค่าใช้จ่าย ในเรื่อง การให้บริการสาธารณูปโภคในเมือง

2.แนวความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยและที่ทำงาน

Lean และ Goodal (1966, อ้างถึงใน ธเนศ ชุมทรัพย์, 2549, น.12) กล่าวถึงความแตกต่างในการเลือกที่ตั้งของ ที่อยู่อาศัยของผู้ที่มีรายได้ต่ำและผู้ที่มีรายได้สูงว่า ผู้ที่มีรายได้ต่ำจะพยายามมีที่อยู่อาศัยใกล้ที่ทำงาน เพราะจะประหยัดค่าเดินทาง โดยอาจเสียค่าใช้จ่ายเฉพาะค่าบ้าน ส่วนผู้ที่มีรายได้สูง จะสามารถเลือกที่อยู่อาศัยได้หลายประเภทโดยไม่ต้องสนใจว่า ที่อยู่อาศัยและที่ทำงานต้องมีความสัมพันธ์ต่อกัน เพราะผู้ที่มีรายได้สูงจะสามารถเดินทางได้รวดเร็ว โดยใช้เวลาเท่ากับผู้มีรายได้น้อยที่อยู่ไกลแหล่งงาน

Wingo (1969, อ้างถึงใน ธเนศ ชุมทรัพย์, 2549, น.12) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยและที่ทำงาน โดยให้ความสำคัญเรื่องการเดินทางไปทำงานมากที่สุด และสรุปผลการศึกษาได้ว่า เมื่อมีการย้ายที่อยู่อาศัยเข้าใกล้แหล่งงานมากขึ้น ราคาที่ดินของที่อยู่อาศัยก็จะยิ่งสูงขึ้น ขณะที่ค่าใช้จ่ายในการเดินทางลดลง และพบว่ามีการโยกย้ายที่อยู่อาศัยเข้าใกล้แหล่งงานเรื่อย ๆ จนกระทั่งพบทำเลที่ตั้งที่พอใจ ซึ่งเงินที่เกิดจากการประหยัดค่าใช้จ่ายจากการเดินทางที่ลดลง จะไปทดแทนในส่วนของราคาที่ดินของที่อยู่อาศัยที่เพิ่มขึ้น

3.แนวความคิดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัย

สุขใจ น้ำผุด (2537, น.116) ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นของการมีที่อยู่อาศัย (total housing cost) จะต้องไม่เกิน 1/4 ของ รายได้ที่ได้รับ ในแต่ละเดือน (gross income) โดยพิจารณาจากอัตราส่วนความสามารถในการจัดหาที่อยู่อาศัยหรือที่เรียกว่า affordability ratio โดยอัตราส่วนที่เหมาะสม คือไม่ควรเกิน 25 - 30% ของรายได้ขั้นต้นของบุคคลหรือครอบครัวนั้น ซึ่ง ค่าใช้จ่ายของการมีบ้านประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายหลายรายการ เช่น ค่าผ่อนบ้าน ค่าภาษีบ้าน ค่าเบี้ยประกันภัย ค่าน้ำ ค่าไฟ เป็นต้น

4.แนวคิดเกี่ยวกับผู้อยู่อาศัยกับการเดินทาง

Alan Black (1995, p.294) ปัจจัยระบบการขนส่ง ความจุ ความเร็ว และการเลือกเส้นทาง ซึ่งเป็นคุณสมบัติของระบบขนส่ง ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการเดินทางแต่ละประเภท โดยการประเมินคุณภาพของระบบขนส่งว่ามี ประสิทธิภาพมากน้อยเพียงไร สามารถวัดจากคุณสมบัติดังนี้ 1.) เวลา ซึ่งเป็นต้นทุน หรือค่าใช้จ่ายที่ไม่สามารถตีเป็นจำนวนเงินได้ 2.) ความเชื่อถือ (ด้านของเวลา) เป็นสิ่งที่สำคัญมากของคนเดินทาง (โดยเฉพาะผู้เดินทางจากนอกเมืองมายังในเมือง ซึ่งต้องการที่จะไปให้ถึงที่หมายได้ตรงเวลา) 3.) เวลานอกยานพาหนะ (out-of-vehicle) เช่น เวลาที่ใช้ในการเดินเท้า ระยะเวลาในการรอคอยยานพาหนะ การเปลี่ยนถ่ายยานพาหนะ ซึ่งบ่อยครั้งจะมากกว่าเวลาภายในยานพาหนะ จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เวลาของการเดินทางเป็น 2/3 ของเวลาขับขี่ในยานพาหนะซึ่งรถยนต์ส่วนตัว มีข้อได้เปรียบ เนื่องจากเวลานอกยานพาหนะน้อย และไม่ต้องต่อรถบ่อย 4.) ค่าใช้จ่าย (out-of-pocket costs) เช่น ค่าใช้จ่ายของรถยนต์ส่วนตัว คือค่าทางด่วน ค่าที่จอดรถ ค่าจอดรถราคาแพงอาจเป็นการจูงใจให้คนเลิกใช้รถยนต์ส่วนตัว นอกจากนี้ยังมีค่าเสื่อมราคา ค่าประกันและค่าบำรุงรักษา 5.) ความสะดวกสบาย เช่น รับประกันที่นั่งของผู้โดยสาร มีระบบปรับอากาศ 6.) ความรู้สึกปลอดภัย จากอุบัติเหตุและอาชญากรรม 7.) รายได้ ผู้ที่มีรายได้สูงย่อมต้องการประหยัดเวลา และต้องการความสะดวกสบายในการเดินทาง ขณะที่ผู้ที่มีรายได้น้อย จะให้ความสำคัญในเรื่องค่าใช้จ่ายของการเดินทาง มากกว่าระยะเวลา

หากพิจารณาปัจจัยข้างต้น จะพบว่าองค์ประกอบที่สำคัญที่มีส่วนในการตัดสินใจเลือกประเภทเดินทาง มีเพียง 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายและมูลค่าของเวลาที่เสียไป (Meyer et al. 1966, p.33)

5.แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค

Short (1982) ได้จำแนกชั้นของวัยแห่งชีวิตที่มีผลกับที่อยู่อาศัยที่ต้องการเฉพาะในช่วงบุคคลนั้น ๆ มีความรับผิดชอบ ตัดสินใจเกี่ยวกับที่พักอาศัยของตน ได้ดังต่อไปนี้

ตาราง 1 จำแนกชั้นของวัยในชีวิตซึ่งมีผลกับการเลือกลักษณะที่อยู่อาศัยที่ต้องการ

ชั้นของวัยในชีวิต	ลักษณะที่อยู่อาศัยที่เลือก
1. ก่อนมีบุตร (Pre-child stage)	ห้องชุด ห้องเช่าราคาถูก อยู่เขตชั้นในของเมือง
2. เริ่มมีบุตร (Child-bearing)	บ้าน เช่น หลังเดี่ยวอยู่ใกล้โซนที่มีห้องชุดให้เช่า
3. เลี้ยงดูบุตร (Child-rearing)	บ้านของตัวเอง คอนข้างใหม่อยู่แถบชานเมือง
4. ปลุกฝังบุตร (Child-launching)	บ้านของตัวเอง แต่ย้ายไปที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีกว่า
5. บุตรแยกออกจากบ้าน (Post-child)	บ้านพักของตนเองที่ถาวรมั่นคง
6. ชีวิตบั้นปลาย (Later-life)	ห้องชุด บ้านพักคนชรา หรืออยู่กับบุตรหลาน

ขอบเขตงานวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

- 1.ศึกษาลักษณะและรูปแบบที่อยู่อาศัยของผู้ที่ทำงานในกระทรวงสาธารณสุข
 - 1.1 ข้อมูลทางด้านสังคม เช่น เพศ อายุ สถานภาพ อายุงาน หน่วยงานที่สังกัด ตำแหน่งงาน
 - 1.2 ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ เช่น ระดับเงินเดือน ค่าใช้จ่ายในการอยู่อาศัย ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง
 - 1.3 ข้อมูลด้านที่อยู่หรือที่พักอาศัยในวันทำงาน เช่น ที่ตั้งที่อยู่อาศัย รูปแบบที่อยู่อาศัย ระยะเวลาที่อยู่อาศัย กรรมสิทธิ์ที่อยู่อาศัย จำนวนผู้อยู่อาศัย ความสัมพันธ์ของผู้อยู่อาศัย รวมไปถึงเหตุผลในการเลือกที่ตั้งที่อยู่อาศัย
- 2.ศึกษารูปแบบ วิธีการเดินทาง และระยะเวลาในการเดินทางมาทำงานของผู้ที่ทำงานในกระทรวงสาธารณสุข
 - 2.1 ข้อมูลด้านพฤติกรรมการเดินทาง เช่น วิธีการเดินทางจากบ้านไปทำงาน การครอบครองรถส่วนตัว จำนวนผู้ร่วมเดินทาง เหตุผลในการเลือกวิธีการเดินทาง ระยะเวลาในการเดินทาง เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางมาทำงาน
- 3.ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยและที่ทำงานของผู้ที่ทำงานในกระทรวงสาธารณสุข
 - 3.1 ข้อมูลระยะเวลา เช่น รัศมีการเดินทาง (ระยะทางในการเดินทาง) และรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับผู้ทำงานในกระทรวงฯ โดยนำไปวิเคราะห์ร่วมกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษางานวิจัยในครั้งนี้คือแบบสอบถาม (questionnaire) โดยมีการกำหนดตัวแปรในประเด็นหลักให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยวิเคราะห์จากข้อมูลเบื้องต้นที่รวบรวมได้ การสำรวจภาคสนาม (field survey) และแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาลำดับความสำคัญเพื่อคัดเลือกตัวแปร จากนั้นจึงออกแบบสอบถาม และทำการทดสอบแบบสอบถามก่อน (pre - test) เพื่อนำกลับมาแก้ไขข้อความและภาษาที่ใช้ และความเที่ยงตรงและการสื่อสารที่เข้าใจตรงกันก่อนนำไปใช้งานจริง

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือ ผู้ที่ทำงานในพื้นที่กระทรวงสาธารณสุข นนทบุรี ประชากรในพื้นที่รวมทั้งสิ้นมีประมาณ 7,853 คน โดยผู้วิจัยจะทำการศึกษากลุ่มเฉพาะกลุ่มประเภทวิชาการตั้งแต่ระดับปฏิบัติการลงมา และกลุ่มประเภททั่วไปจำนวนทั้งสิ้น 4,426 คน ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ยังได้รับเงินเดือนขั้นต่ำ หรือเพิ่งเริ่มเข้าทำงานในกระทรวงสาธารณสุข อายุงานไม่ถึง 5 ปี และเป็นกลุ่มคนที่ยังมีการใช้ขนส่งสาธารณะในการเดินทาง โดยจะกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่พอติของ Yamane ในระดับความเชื่อมั่น 95% จึงแจกแบบสอบถามจำนวน 367 ชุด การแจกแบบสอบถามจะกระจายแจกไปตามหน่วยงานของกระทรวงฯ ตามความหนาแน่นของบุคลากรในแต่ละหน่วยงาน ควบคู่ไปกับการแจกตามโรงอาหารของหน่วยงานและจุดพักรอขนส่งสาธารณะต่าง ๆ เช่น คิวรถตู้ สถานีรถไฟฟ้า เป็นต้น โดยใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling)

วิธีดำเนินการวิจัย

1.เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data)

ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ สิ่งตีพิมพ์ สถิติ งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ ที่สอดคล้องกับกระทรวงสาธารณสุข วัตถุประสงค์ในการวิจัย และเกี่ยวข้องกับแนวความคิด ทฤษฎี เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยกับที่ทำงาน และความสัมพันธ์ระหว่างที่ตั้งที่อยู่อาศัย ค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัย และค่าใช้จ่ายในการเดินทางเข้าสู่แหล่งงาน

2.เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data)

2.1 การสำรวจและสังเกตการณ์ โดยการสำรวจภาคสนาม (field survey) เบื้องต้นจากพื้นที่ที่ศึกษาเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น สภาพทางกายภาพของพื้นที่กระทรวงสาธารณสุขและพื้นที่โดยรอบ การเข้าถึงพื้นที่ รวมถึงศึกษาพฤติกรรมของคนในพื้นที่

2.2 การสัมภาษณ์ผู้ที่ทำงานในพื้นที่กระทรวงสาธารณสุข เป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เกี่ยวกับรูปแบบการอยู่อาศัยในพื้นที่ การเดินทางมาทำงาน และปัจจัยที่ส่งผลต่อการอาศัยอยู่ใกล้ที่ทำงาน เพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหา และเข้าใจพฤติกรรมของคนในพื้นที่

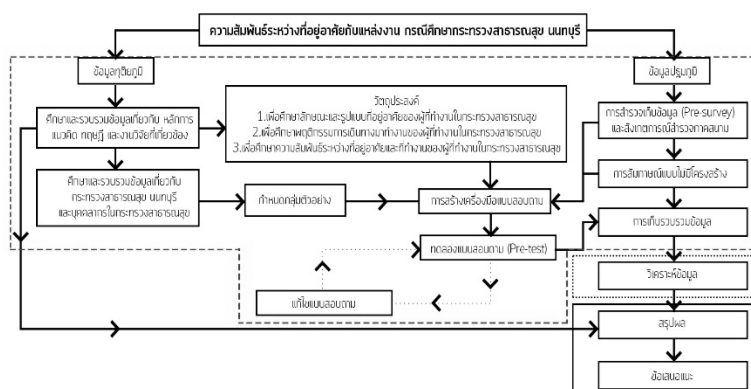
3.การเก็บข้อมูลจริงและวิเคราะห์ข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามโดยใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling) จากนั้นรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ดังนี้

3.1 ค่าสถิติบรรยาย ได้แก่ จำนวนความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage)

3.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ด้วยโปรแกรม SPSS จากการ Cross tabs ความสำคัญระหว่างตัวแปรที่สนใจ 2 ตัวแปรขึ้นไป

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การจัดกลุ่ม กำหนดจุดบันทึกลงแผนที่ แสดงตำแหน่งที่อยู่อาศัย ความหนาแน่น และแสดงรัศมีการเดินทางจากที่อยู่อาศัย – ที่ทำงาน

ภาพ 3 แผนผังแสดงวิธีการดำเนินการวิจัย

ผลการศึกษา

1.ผลการศึกษาข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม

จากการสำรวจกลุ่มคนที่ทำงานในพื้นที่กระทรวงสาธารณสุข นนทบุรี จำนวน 367 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 75.3) มีอายุระหว่าง 25 - 29 ปี (ร้อยละ 28.3) สถานภาพโสด (ร้อยละ 71.7) สังกัดในหน่วยงาน สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยามากที่สุด (ร้อยละ 44.9) มีตำแหน่งหน้าที่การงานในกลุ่มบริหารทั่วไป (ร้อยละ 37.7) และมีอายุงานระหว่าง 1 - 3 ปี (ร้อยละ 37.9) ระดับเงินเดือนอยู่ที่ 18,001 - 21,000 บาท (ร้อยละ 23.4)

ตาราง 2 ผลการศึกษาข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม

ลักษณะทางข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม		ร้อยละ
1.เพศ	หญิง	75.3
	ชาย	24.7
2.อายุ	25-29 ปี	28.3
	30-34 ปี	26.1
	40-49 ปี	16.5
3.สถานภาพ	โสด	71.7
	สมรส	24.5
	หย่าร้าง	2.7
4.สถานที่ทำงาน/หน่วยงาน	สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา	44.9
	กรมการแพทย์	13.8
	กรมอนามัย	7.1
5.ตำแหน่งงาน	กลุ่มบริหารทั่วไป	37.7
	กลุ่มบริการ	17.6
	กลุ่มเทคนิค	16.5
6.อายุงาน	1-3 ปี	37.9
	6 ปีขึ้นไป	36.5
	4-6 ปี	24.7
7.ระดับเงินเดือน	18,001-21,000 บาท	23.4
	15,001-18,000 บาท	23.2
	ต่ำกว่า 15,000 บาท	22.3

หมายเหตุ : ตัวเลขในตาราง เป็นข้อมูลเฉพาะรายการที่มีความถี่สูงสุด 3 ลำดับแรก จากผลการศึกษาทั้งหมด

2.ผลการศึกษาข้อมูลลักษณะและที่ตั้งที่อยู่อาศัย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่ปริมณฑลถึงร้อยละ 79.4 โดยมากอาศัยอยู่ในจังหวัดนนทบุรี (ร้อยละ 73.8) มีระยะเวลาการอยู่อาศัยในที่อยู่อาศัย 7 วัน/สัปดาห์ (จันทร์ - อาทิตย์) (ร้อยละ 81.5) อาศัยเป็นบ้านเดี่ยว/บ้านแฝดมากที่สุด (ร้อยละ 32.9) การถือครองที่อยู่อาศัยมีรูปแบบของการเช่ามากที่สุด (ร้อยละ 35.6) มีค่าใช้จ่ายในการครอบครองที่อยู่อาศัย เป็นค่าเช่ามากกว่าค่าซื้อที่อยู่อาศัย โดยมีค่าใช้จ่ายในการเช่าที่อยู่อาศัย ระดับราคา 2,501 - 3,000 บาท (ร้อยละ 24.8) มีจำนวนผู้พักอาศัย จำนวน 2 คน (ร้อยละ 26.5) พักอาศัยอยู่ร่วมกับบิดา - มารดา (ร้อยละ 28.2) เหตุผลในการเลือกที่ตั้งที่อยู่อาศัย ให้ความสำคัญกับการเดินทางสะดวกมากที่สุด (ร้อยละ 22.5)

ตาราง 3 ผลการศึกษาข้อมูลลักษณะและที่ตั้งที่อยู่อาศัย

ลักษณะและที่ตั้งที่อยู่อาศัย		ร้อยละ
1.ที่ตั้งที่อยู่อาศัย	จังหวัดนนทบุรี	73.8
	กรุงเทพฯ เขตชั้นกลาง	8.6
	กรุงเทพฯ เขตชั้นใน	6.4
2.ระยะเวลาที่อยู่อาศัย	จันทร์-อาทิตย์ (7 วัน)	81.5
	จันทร์ - ศุกร์ (5 วัน)	15.7
	จันทร์ - เสาร์ (6 วัน)	1.9
3.รูปแบบที่อยู่อาศัย	บ้านเดี่ยว / บ้านแฝด	32.9

	อะพาร์ตเมนต์ / หอพัก	25.5
	คอนโดมิเนียม	19.2
4.การถือครองที่อยู่อาศัย	เช่า	35.6
	บ้านของพ่อแม่ / ญาติ	33.7
	เป็นเจ้าของ	27.7
4.1.ค่าเช่าที่อยู่อาศัย	2,501-3,000 บาท/เดือน	24.8
	3,001-3,500 บาท/เดือน	16.8
	2,000-2,500 บาท/เดือน	15.0
4.2.ค่าซื้อที่อยู่อาศัย	1-3 ล้านบาท	78.1
	ต่ำกว่า 1 ล้านบาท	14.1
	3-5 ล้านบาท	4.7
5.จำนวนผู้พักอาศัย	2 คน	26.5
	1 คน (ไม่มีผู้ร่วมพักอาศัย)	23.0
	4 คน	21.6
6.ผู้ร่วมพักอาศัย	บิดา-มารดา	28.2
	อยู่คนเดียว	22.7
	คู่สมรส-บุตร	19.2
7.เหตุผลในการเลือกที่ตั้งที่อยู่อาศัย	เดินทางสะดวก	22.5
	ใกล้ที่ทำงาน	18.5
	เป็นที่อยู่อาศัยของบิดา-มารดา	11.3

หมายเหตุ : ตัวเลขในตาราง เป็นข้อมูลเฉพาะรายการที่มีความถี่สูงสุด 3 ลำดับแรก จากผลการศึกษาทั้งหมด

3.ผลการศึกษาข้อมูลวิธีการเดินทางและค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการเดินทางไปทำงาน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เดินทางไปทำงานโดยการใช้รถยนต์ส่วนตัวมากที่สุด (ร้อยละ 19.8) ไม่มีผู้ร่วมเดินทาง (ร้อยละ 61.3) เหตุผลในการเลือกวิธีการเดินทาง คือให้ความสำคัญกับความสะดวกมากที่สุด (ร้อยละ 42.2) มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงาน 21 - 50 บาท/วัน (ร้อยละ 36.6) ในการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ วิธีการเดินทางที่มีค่าใช้จ่ายสูงที่สุดในการเดินทางไปทำงานของผู้ที่ไม่มีรถส่วนตัว มีความคิดเห็นว่าการโดยสารรถแท็กซี่ มีค่าใช้จ่ายสูงที่สุดในการเดินทางไปทำงาน (ร้อยละ 53.4) ใช้เส้นทางถนนติวานนท์ (ร้อยละ 35.6) มีระยะเวลาเดินทางไป - กลับจากบ้านไปที่ทำงาน 16 - 30 นาที (ร้อยละ 39.3)

ตาราง 4 ผลการศึกษาข้อมูลวิธีการเดินทางและค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการเดินทางไปทำงาน

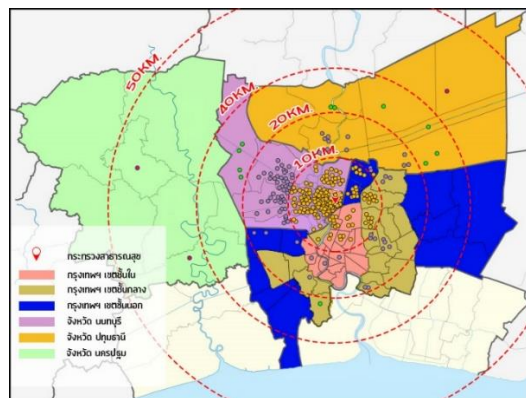
วิธีการเดินทางและค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการเดินทางไปทำงาน		ร้อยละ
1.วิธีที่ใช้ในการเดินทาง	รถยนต์ส่วนตัว	19.8
	รถประจำทาง (รถเมล์)	16.5
	มอเตอร์ไซด์ส่วนตัว	13.0
2.ผู้ร่วมเดินทางกรณีที่มีรถส่วนตัว	ไม่มีผู้ร่วมเดินทาง	61.3
	มีผู้ร่วมเดินทาง 1 คน	27.4
	มีผู้ร่วมเดินทาง 2 คน	7.5
3.เหตุผลในการเลือกวิธีการเดินทาง	ความสะดวก	42.5
	ประหยัดเวลา	20.1
	ประหยัดค่าใช้จ่าย	19.9
4.ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	21-50 บาท	36.6

	51-100 บาท	26.6
	101-150 บาท	11.1
5.ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการเดินทาง ที่มีค่าใช้จ่ายสูงที่สุดในการเดินทางไปทำงานของผู้ที่ไม่มีรถยนต์ส่วนตัว	แท็กซี่	53.4
	มอเตอร์ไซค์รับจ้าง	16.3
	รถไฟฟ้า BTS/MRT	7.6
6.เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางไปทำงาน	ถนนติวานนท์	35.6
	ถนนรัตนธิเบศร์	16.0
	ถนนงามวงศ์วาน	15.6
7.ระยะเวลาเดินทาง	16-30 นาที	39.3
	31 นาที - 1 ชั่วโมง	27.9
	11-15 นาที	16.7

หมายเหตุ : ตัวเลขในตาราง เป็นข้อมูลเฉพาะรายการที่มีความถี่สูงสุด 3 ลำดับแรก จากผลการศึกษาทั้งหมด

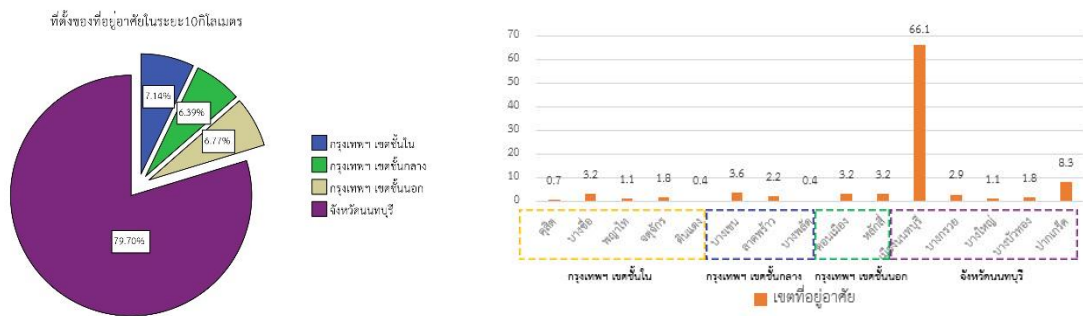
อภิปรายผลและสรุปผลการศึกษา

จากผลการศึกษา ตาราง 2 ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม ตาราง 3 ข้อมูลลักษณะและที่ตั้งที่อยู่อาศัย และตาราง 4 ข้อมูลวิธีการเดินทางและค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการเดินทางไปทำงาน นำมาวิเคราะห์ร่วมกันในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยกับแหล่งงาน ซึ่งผู้วิจัยคาดว่า การเดินทางจะส่งผลและมีความสัมพันธ์กับการเลือกที่ตั้งที่อยู่อาศัย จึงได้วิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันจากตัวแปร หน่วยงานที่สังกัด (ตาราง 2) ที่ตั้งที่อยู่อาศัย (ตาราง 3) เส้นทางที่ใช้ในการเดินทาง และระยะเวลาเดินทางไป - กลับที่ทำงาน (ตาราง 4) จากนั้นได้ทำการกำหนดจุดที่ตั้งของที่อยู่อาศัยและรัศมีการเดินทางไปทำงานที่เกิดขึ้นในพื้นที่กระทรวงสาธารณสุข นนทบุรี ดังภาพ 4

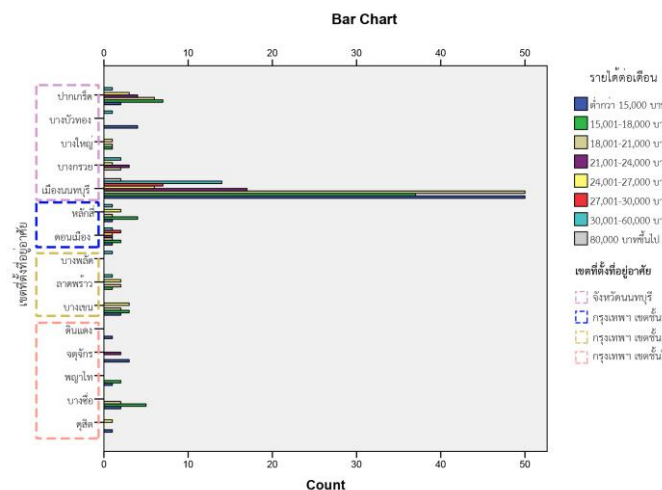
ภาพ 4 ตำแหน่งที่อยู่อาศัยของผู้ที่ทำงานในกระทรวงสาธารณสุข นนทบุรี

จากภาพ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในระยะการเดินทาง 10 กิโลเมตร ไปจนถึง 50 กิโลเมตร และพบการกระจุกตัวอย่างหนาแน่นของการอยู่อาศัยในระยะ 10 กิโลเมตร ทั้งนี้ในระยะทาง 10 กิโลเมตร ไม่ได้หมายถึงอาศัยอยู่ในจังหวัดนนทบุรีเท่านั้น กล่าวคือ ระยะทาง 10 กิโลเมตร หมายถึง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนนทบุรี บางกรวย ปากเกร็ด บางใหญ่ และบางบัวทอง รวมถึงยังกินพื้นที่ไปยังจังหวัดข้างเคียงที่มีพื้นที่ติดต่อกัน นั่นก็คือ กรุงเทพมหานคร เขตชั้นใน จำนวน 5 เขต ได้แก่ เขตดุสิต พญาไท ดินแดง บางซื่อ จตุจักร กรุงเทพฯ เขตชั้นกลาง จำนวน 3 เขต ได้แก่ เขตบางเขน ลาดพร้าว บางพลัด และกรุงเทพฯ เขตชั้นนอก จำนวน 2 เขต ได้แก่ เขตดอนเมือง และหลักสี่

ภาพ 5 แผนภูมิแสดงที่ตั้งของที่อยู่อาศัยในระยะ 10 กม. (ซ้าย) แผนภูมิแสดงเขตที่ตั้งที่อยู่อาศัยในระยะ 10 กม. (ขวา)

ผลการวิเคราะห์สามารถแยกการกระจายตัวของที่อยู่อาศัยให้เห็นได้ชัดเจน ดังภาพ 5 โดยจะเห็นว่าในระยะ 10 กิโลเมตรนั้น กว่าร้อยละ 79.70 อาศัยอยู่ในจังหวัดนนทบุรี และเมื่อแบ่งตามเขตการอยู่อาศัยแล้วจะพบว่าผู้ที่ทำงานในพื้นที่กระทรวงสาธารณสุขนั้นอาศัยอยู่ในอำเภอเมืองนนทบุรีมากที่สุด ถึงร้อยละ 68.80 รองลงมา คืออำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ร้อยละ 8.65 และเขตกรุงเทพฯ ชั้นนอก เขตดอนเมืองและหลักสี่ ร้อยละ 3.38 เท่า ๆ กัน

ภาพ 6 แผนภูมิแท่งแสดงเขตที่ตั้งที่อยู่อาศัยและระดับรายได้

เมื่อทำการวิเคราะห์ร่วมกันระหว่างที่ตั้งที่อยู่อาศัยและระดับรายได้ จะพบว่า กลุ่มรายได้ระดับ ต่ำกว่า 15,000 - 21,000 บาท เลือกอาศัยอยู่ใกล้ที่ทำงานมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ (ภาพ 6) และทุกกลุ่มระดับรายได้ต่างอาศัยอยู่ในระยะ 10 กิโลเมตรทั้งสิ้น ทั้งนี้ ทุกกลุ่มมีเหตุผลในการเลือกที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกัน แต่ทุกกลุ่มให้ความสำคัญกับการเดินทางสะดวกมากที่สุด รองลงมา คือใกล้ที่ทำงาน และเป็นที่อยู่อาศัยของบิดา - มารดา กลุ่มรายได้น้อยจะให้ความสำคัญกับเรื่อง การเดินทางสะดวก ใกล้ที่ทำงาน และค่าเช่าที่อยู่อาศัยถูก กลุ่มผู้มีรายได้ปานกลางให้ความสำคัญกับเรื่อง การเดินทางสะดวก ใกล้ที่ทำงาน และเป็นที่อยู่อาศัยของบิดา - มารดา กลุ่มรายได้ค่อนข้างสูงให้ความสำคัญกับเรื่อง การเดินทางสะดวก ใกล้ที่ทำงาน และจะเริ่มสนใจในเรื่องของสภาพแวดล้อมที่ดีมากขึ้น

จากการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยแหล่งงาน ตามแนวคิดต่างประเทศของ Lean และ Goodal (1966); Wingo (1969); Friedmann และ Alonso (1975) สรุปได้ตรงกันว่า ผู้ที่มีรายได้สูงย่อมมีโอกาสเลือกที่อยู่อาศัยได้ไกลขึ้น โดยไม่ต้องสนใจว่าที่อยู่อาศัย และที่ทำงานจะอยู่ใกล้หรือไกลกัน ในขณะที่กลุ่มรายได้น้อยจะพยายามเลือกที่อยู่อาศัย

ใกล้ที่ทำงาน เพราะจะประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง โดยอาจจะเสียเฉพาะค่าอยู่อาศัย โดยเงินส่วนต่างที่เกิดจากการประหยัดค่าใช้จ่ายการเดินทาง จะนำไปทดแทนในส่วนราคาที่ดินของที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้น และจากผลการศึกษาของ นันทนา วาณิชยพงศ์ (2547) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยกับแหล่งงาน ธเนศ ชุมทรัพย์ (2549) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัย ค่าใช้จ่ายในการเดินทางเข้าสู่แหล่งงานและที่ตั้งที่อยู่อาศัย, ธัญชัย อภิวัฒนกุล (2552) ศึกษาเรื่อง ความสามารถในการจ่ายเพื่อการครอบครองที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้ปานกลาง พบตรงกันว่า กลุ่มตัวอย่างมีที่อยู่อาศัยห่างจากที่ทำงานประมาณ 10 กิโลเมตร พักอาศัยเป็นบ้านเดี่ยว พักอาศัยอยู่ร่วมกับบิดา – มารดาหรือคู่สมรส - บุตร ปัจจัยในการเลือกที่อยู่อาศัย คือความสะดวกทางคมนาคมในการเดินทางไปทำงาน ใช้เวลาเดินทางไปทำงาน ตั้งแต่ 30 นาที - 1.30 ชั่วโมง โดยรถยนต์ส่วนตัว หรือรถประจำทาง (รถเมล์) กลุ่มระดับรายได้ต่ำจะเลือกอยู่อาศัยในพื้นที่ใกล้ที่ทำงาน ทั้งนี้จะอยู่อาศัยประเภทเช่า ในขณะที่กลุ่มรายได้ปานกลางจะเริ่มมีที่อยู่อาศัยเป็นของตัวเอง และกลุ่มระดับรายได้ปานกลางสูงไม่มีค่าใช้จ่ายในการอยู่อาศัย จะอาศัยอยู่กับบิดา – มารดาหรือคู่สมรส - บุตร

สำหรับผลในการศึกษางานวิจัยครั้งนี้ พบว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิดและงานวิจัยที่ผ่านมา แต่มีความแตกต่างกันในเรื่องของการเลือกที่ตั้งที่อยู่อาศัยและปัจจัยทางบริบท กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่กระทรวงสาธารณสุข นนทบุรี ทุกระดับรายได้ จะเลือกอยู่อาศัยในพื้นที่ใกล้ที่ทำงานทั้งสิ้น คืออาศัยอยู่ในระยะ 10 กิโลเมตร แต่กลุ่มระดับรายได้ต่ำกว่า 15,000 - 21,000 บาท จะเลือกอยู่ในระยะที่ใกล้ที่ทำงานมากกว่ากลุ่มอื่น โดยเป็นการเช่าที่อยู่อาศัยเพื่อลดค่าใช้จ่ายมากกว่าซื้อที่อยู่อาศัย จึงอาศัยเป็น อพาร์ทเมนต์/หอพัก ส่วนใหญ่เดินทางไปทำงานด้วยขนส่งสาธารณะ คือรถประจำทาง (รถเมล์) เพื่อความสะดวกประหยัดค่าใช้จ่าย ประหยัดเวลา และยอมเดินทางหลายต่อ ในขณะที่ระดับรายได้ 21,000 บาทขึ้นไป จะเริ่มมีที่อยู่อาศัยเป็นของตัวเอง พักอาศัยเป็นบ้านเดี่ยว/บ้านแฝด เดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว มากกว่าการใช้ขนส่งสาธารณะ เพื่อความสะดวกไม่ต้องเดินทางหลายต่อ และประหยัดเวลาเป็นหลัก มากกว่าการประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ทั้งนี้ ทุกกลุ่มรายได้มีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง 21 - 50 บาท/วัน และใช้เวลาเดินทาง 16 - 30 นาที เท่ากัน แต่มีวิธีการเดินทางที่ต่างกัน ทั้งนี้ ทุกระดับรายได้ต่างมีเหตุผลในการเลือกที่อยู่อาศัย คือความสะดวกในการเดินทาง และใกล้ที่ทำงาน แต่จะมีเหตุผลอื่นประกอบการตัดสินใจที่ต่างกันไป กลุ่มรายได้ต่ำกว่า 15,000 - 21,000 จะสนใจในเรื่องการเป็นที่อยู่อาศัยเดิมของบิดา/มารดา ในขณะที่กลุ่มรายได้ 21,000 บาทขึ้นไป จะให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมที่ดีมากขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เรื่องของระดับรายได้และการเดินทางมีความสัมพันธ์กับการเลือกที่ตั้งที่อยู่อาศัย ทุกกลุ่มระดับรายได้จะเลือกที่ตั้งที่อยู่อาศัย จากที่อยู่อาศัย ที่สามารถเดินทางไปทำงานได้สะดวก และความสะดวกนี้จะแตกต่างกันไปตามระดับรายได้ของแต่ละบุคคล ความสะดวกจึงไม่ได้หมายถึง ความคล่องตัวและระยะทางเท่านั้น แต่รวมถึงค่าใช้จ่ายในการอยู่อาศัยหรือการเดินทาง และระยะเวลาที่เสียไป ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยการเดินทาง มีความสัมพันธ์กับการเลือกที่ตั้งที่อยู่อาศัยของผู้ที่ทำงานในกระทรวงสาธารณสุข

บรรณานุกรม

- กระทรวงสาธารณสุข. (2500). *อนุสรณ์กระทรวงสาธารณสุขครบ 15 ปี พ.ศ. 2485-2500*. พระนคร: โรงพิมพ์อุดม.
- ธัญชัย อภิวัฒน์มงคล. (2552). *ความสามารถในการจ่ายเพื่อการครอบครองที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้ปานกลาง กรณีศึกษาผู้ที่ทำงานในอาคารสำนักงานพื้นที่ถนนรัชดาภิเษก กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ธเนศ ชุมทรัพย์. (2549). *ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัย ค่าใช้จ่ายในการเดินทางเข้าสู่แหล่งงาน และที่ตั้งที่อยู่อาศัย กรณีศึกษาผู้ที่ทำงานในอาคารสำนักงานย่านสาทร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- นันทนา วาณิชยพงศ์. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยกับแหล่งงาน กรณีศึกษาผู้ที่ซื้อที่อยู่อาศัยในเขตจังหวัดปทุมธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- สุขใจ น้ำผุด. (2537). *กลยุทธ์การบริการเงินบุคคล*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Black, Alan. (1995). *Urban mass transportation planning*. New York: McGraw-Hill.
- Friedmann, John R. & Alonso, William. (1975). *Regional policy: Readings in theory and applications*. Cambridge: M.I.T. Press.
- Lean, W. & Goodall, B. (1966). *Aspects of land economics*. London: Estates Gazette.
- Needham, Barrie. (1977). *How cities work: An introduction*. Oxford: Pergamon Press.
- Meyer, J. R. , Kain, J. F. & Wohl, M. (1966). *The urban transportation problem*. Cambridge: Harvard University Press.
- Short, J. R. (1982). *Internal structure of the city*. New York: Oxford University Press.
- Wingo, L. (1969). *Transportation and urban land*. New York: Praeger.